اخبار کوتاه

وضعیت بیکاری ۱۸ تا ۳۵ ساله‌ها

تعداد بیکاران ۱۸ تا ۳۵ ساله در ایران به ۱.۷ میلیون نفر رسیده که البته کاهش داشته است.

به گزارش پیام آشنا، گزارشی که مرکز آمار ایران از وضعیت اشتغال و بیکاری در زمستان سال گذشته منتشر کرد از این حکایت داشت که حدود ۲۵.۶ میلیون نفر به عنوان جمعیت فعال (بیکار و شاغل) هستند که از این تعداد ۲۳.۱ میلیون نفر از جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر شاغل و ۲.۴ میلیون نفر بیکارند و نرخ بیکاری در این دوره به ۹.۷ درصد کاهش یافته است.
اما بررسی وضعیت اشتغال بین جمعیت ۱۸ تا ۳۵ ساله نشان می دهد که حدود ۱.۷ میلیون نفر از جمعیت بیکار به آنها اختصاص دارد که این تعداد در زمستان ۱۳۹۸ حدود ۱.۹ میلیون نفر گزارش شده بود، بر این اساس که ۲۵۷ هزار نفری بیکاران در سن ۱۸ تا ۳۵ سالگی کم شده است.
در این بین تعداد مردانی که در سن ۱۸ تا ۳۵ سالگی بیکار هستند به حدود ۱.۱ میلیون نفر می رسد که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل که ۱.۳ میلیون نفر بوده بیش از ۱۴۸ هزار نفر کاهش پیدا کرده است.
زنان بیکار بین ۱۵ تا ۳۵ سال در زمستان ۱۳۹۸ بیش از ۶۶۶ هزار نفر گزارش شده بود که برای زمستان سال گذشته با کاهش ۱۰۸ هزار نفری به ۵۵۷ هزار نفر رسیده است.

خرمای مضافتی ماه مبارک رمضان تامین است

رئیس انجمن ملی خرمای ایران گفت: خرمای مضافتی کیفی ماه مبارک رمضان با قیمت مناسب در حال تامین است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، «محسن رشیدفرخی» افزود: با توجه به موجودی بالای خرما در انبارها نسبت به مدت مشابه سال گذشته، این انجمن آمادگی تامین و توزیع خرما در ماه رمضان سراسر کشور را داشته و کمبودی در این زمینه وجود ندارد.
رئیس انجمن ملی خرمای ایران با تاکید بر اینکه مشکلی در تامین خرمای ماه رمضان نداریم، گفت: مصرف خرما در ماه مبارک رمضان حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد کل مصرف سالیانه کشور است.
وی با بیان اینکه میزان تولید خرما سال زراعی جدید تا اواخر شهریورماه مشخص می‌شود، ادامه داد: طبق آمارها تولید خرما سال زراعی ۹۸ - ۹۹ یک میلیون و ۲۵۰ هزار تن بوده است که به دلیل تحریم‌ها و شرایط کرونایی با کاهش صادرات روبه‌رو شدیم، اما همین امر بیانگر موجودی بالای خرما در انبارها است.

تراکنش‌های فاقد کد ملی در «پایا» از ۶ اردیبهشت برگشت می‌خورند

معاون فناوری بانک مرکزی اعلام کرد: تراکنش‌های فاقد کد ملی از ۶ اردیبهشت ماه، در «پایا» برگشت می‌خورند.

به گزارش پیام آشنا، مهران محرمیان، معاون فناوری‌های نوین بانک مرکزی در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشت: گام بعدی برای شفافیت تراکنش‌های بانکی به زودی برداشته خواهد شد و بر این اساس، از ۶ اردیبهشت تراکنش بدون کد ملی شخص حقیقی و شناسه ملی شخص حقوقی در «پایا» برگشت می‌خورند.
وی افزود: این اقدام تأثیری بر فعالیت مشتریانی که اطلاعات هویتی ایشان نزد بانک‌ها موجود است نخواهد داشت.
به گفته محرمیان، بانک‌ها برای ثبت کد شهاب و ثبت حساب‌ها در بانک مرکزی اقدام کنند.

مشکلات پیش روی تولید کنندگان فرش دستباف

مدیرعامل اتحادیه تعاونی های فرش دستباف مالیات بر ارزش افزوده را از جمله مشکلات پیش روی تولیدکنندگان این صنعت دانست و گفت: این امر موجب تحمیل افزایش قیمت تمام شده و کاهش رقابت پذیری در بازارهای هدف می شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، عبداله بهرامی درباره مشکلات پیش روی تعاونی های تولید فرش دستباف اظهار کرد: در طول سالهای گذشته سه عامل از مهمترین موانع تولید در هنر صنعت فرش دستباف بوده که آسیب جدی به تولیدکنندگان این بخش وارد کرده است.
وی ادامه داد: اولین مشکل، مصوبه تعهد ارزی بانک مرکزی بوده که مشکلات بسیاری را برای تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دستباف به وجود آورده است چون عده زیادی از تولیدکنندگان و صادرکنندگان نمی توانند در مدت مقرر چهار ماهه برای بازگشت مبالغ ارزی، این مبلغ را از خریداران دریافت کنند.
به گفته بهرامی، بیشتر صادرات فرش دستباف به شکل امانی صورت می گیرد به همین دلیل مهلت مقرر در مصوبه از باب بازگشت ارز، تولیدکنندگان و صادرکنندگان را دچار مشکل کرده است.

طلا هفته جاری گران‌تر می‌شود

نتایج نظرسنجی هفتگی کیتکونیوز نشان داد فضای کوتاه مدت بازار طلا درباره روند صعودی قیمت‌ها بار دیگر به خوش بینی گراییده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، با موفقیت طلا در حفظ سطح حمایت کلیدی در معاملات جمعه و بسته شدن قیمت این فلز ارزشمند در بالاترین سطح دو هفته گذشته، خوش بینی به صعود قیمتها تقویت شده است. به نظر می رسد اونس طلا آماده صعود به بالای سطح ۱۷۵۰ دلار است.
با این حال، با وجود بهبود فضا و حرکت اخیر قیمت در مقایسه با سطح پایین تری که در پایان سه ماهه اول داشت، بعضی از تحلیل گران هشدار می دهند که پیش بینی هموار شدن روند صعودی طلا ممکن است کمی زود باشد.

معاون قضایی دادستان کل کشور:

بازگشت برندهای کره‌ای به ایران ممنوع!

معاون قضایی دادستان کل کشور در پاسخ به سوالی در خصوص برگشت شرکت ال جی و سامسونگ به بازار لوازم خانگی ایران گفت: این دو شرکت در شرایط سخت مردم را تنها گذاشتند و در حوزه قضایی ما اجازه نمی‌دهیم این نوع شرکت ها بخواهند به کشور بیایند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از تسنیم، سعید عمرانی در برنامه بازدید از خطوط تولید گروه صنعتی انتخاب در اصفهان، با تاکید بر اینکه اگر مبارزه جدی با قاچاق نداشته باشیم صنایع کشور در معرض خطر قرار خواهند گرفت، گفت: یکی از موانع بر سر راه رشد و توسعه صنایع، قاچاق است. درحال حاضر نه فقط در حوزه لوازم خانگی، بلکه در هر بخشی که مشابه داخلی آن وجود داشته باشد اجازه واردات نخواهیم داد و در صورت اقدام در این خصوص، عاملان تحت تعقیب قضایی قرار خواهند گرفت.
معاون قضایی دادستان کل کشور در پاسخ به سوالی در خصوص برگشت شرکت ال جی و سامسونگ به بازار لوازم خانگی ایران با اشاره به سیاست های اقتصاد مقاومتی گفت: این دو شرکت در شرایط سخت مردم را تنها گذاشتند و در حوزه قضایی ما اجازه نمی‌دهیم این نوع شرکت ها بخواهند به کشور بیایند و به طور حتم امکان فعالیت برای این دو برند در کشور ما وجود نخواهد داشت.
وی افزود: صنعت لوازم خانگی و خودرو یکی از شاخص‌های صنعتی بودن هر کشور است که نشان دهنده درجه پیشرفت هر کشور محسوب می‌شود.
عمرانی با بیان اینکه تولیدکنندگان ایرانی با طراحی، مهندسی، ساخت، قالب‌زنی، قطعه‌سازی در حوزه لوازم خانگی به پیشرفت‌های خوبی رسیده‌اند، گفت: اگر برند محصولات ایرانی را با یک برند معروف خارجی تغییر دهند قطعا باورمان می‌شود که این محصول خارجی است.
وی ادامه داد: سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بر این مبناست که در شرایطی که دشمن ناچار به عقب‌نشینی شده، به خطرانداختن دستاوردهایی که در دوران تحریم حاصل شده، اقدامی نادرست است.
عمرانی تصریح کرد: از منظر حقوقی دو برند لوازم خانگی خارجی در شرایط سختی کشور را ترک کردند البته اقدام خوبی بود زیرا در صورت ادامه حضور و فعالیت آن ها در ایران، هیچگاه شاهد پیشرفت فعلی کارخانه های ایرانی نبودیم.
وی با اشاره به اینکه شرکت‌های خارجی جایی در کشور ما ندارند، گفت: کارگران و مهندسان ایرانی نشان دادند به مراتب از رقبای خارجی خود عملکردی مبتنی بر دانش و به مراتب قوی‌تری دارند. ما نیز در قوه قضائیه به هیچ یک از محصولاتی که نمونه داخلی دارد، اجازه ورود به کشور را نخواهیم داد و با متخلفان برخورد خواهد شد.
عمرانی افزود: بر حسب دستور رئیس قوه قضائیه مکلف شدیم در صورتی که تشخیص بدهیم در حوزه تولید مشکلاتی وجود دارد از دادگاه‌ها و دادسراها خواسته شود تا خارج از نوبت به این پرونده‌ها رسیدگی کنند.
وی در پایان تاکید کرد: ما به سرمایه‌گذاران و فعالان بخش های تولیدی و کارآفرینی که در خطر بیکاری کارگران یا بسته شدن کارخانه ها هستند این قول را می‌دهیم تا این پرونده‌ها را به سرانجام برسانیم که اطاله دادرسی عاملی برای ضربه به تولید کشور نباشد.

معاون وزیر اقتصاد اعلام کرد:

صدور کارت اعتباری سهام عدالت در همه بانک ها تا پایان اردیبهشت

با توجه به اینکه در راستای صدور کارت اعتباری سهام عدالت تاکنون تنها دو بانک ملی و تجارت اعلام آمادگی کرده‌اند و در حال صدور این کارت به متقاضیان هستند، معاون وزیر اقتصاد از ورود سایر بانک‌ها به ارائه کارت اعتباری سهام عدالت تا اردیبهشت سال جاری خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، دریافت کارت اعتباری سهام عدالت از ۲۵ بهمن پارسال برای مشمولان این سهام فراهم شده است که تاکنون تنها دو بانک ملی و تجارت برای صدور این کارت اعلام آمادگی کرده‌اند و متقاضیان می‌توانند به صورت غیرحضوری کارت خود را دریافت کنند
طبق آخرین اعلام مدیر عامل بانک ملی به ایسنا، تا اوایل اسفند سال گذشته معادل ۷۰ هزار کارت اعتباری سهام عدالت از سوی این بانک صادر شده است.
همچنین در این زمینه، عباس معمارنژاد - معاون امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی وزیر اقتصاد - در گفت‌وگو با ایسنا، درباره آخرین وضعیت بانک‌های ارائه دهنده کارت اعتباری سهام عدالت گفت: در این راستا مصوبه‌ای از سوی دولت آماده شده است که به جز بانک‌های ملی و تجارت باید بانک‌های دیگر هم برای صدور کارت اعتباری سهام عدالت مشارکت کنند.
به گفته او، تا اردیبهشت سال جاری، سایر بانک‌ها نیز به صدور کارت اعتباری سهام عدالت ورود خواهند کرد.
معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی درباره پرداخت سود سهامداران وابسته بانک‌های نظامی ادغام شده در بانک سپه نیز اظهار کرد: ارزش گذاری انجام شده است اما اکنون در حال بررسی و راستی آزمایی ارزش گذاری هستیم که سازمان حسابرسی در حال انجام این کار است و هنوز نهایی نشده است.

مسیحی خبر داد:

تحقق ۱۰۷ درصدی درآمدهای مالیاتی

معاون درآمدهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی با اشاره به وضعیت تحقق درآمدهای مالیاتی ۹۹ گفت: در سالی که گذشت سازمان امور مالیاتی موفق شد ۱۹۲/۵ هزار میلیارد تومان مالیات وصول کند که تحقق ۱۰۷ درصدی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه سال قبل دارد. همچنین رقم محقق شده ۳۷ درصد بالاتر از عملکرد سال ۹۸ محسوب می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، محمد مسیحی به جزئیات درآمدها اشاره کرد و گفت: ترکیب مالیات از دو بخش مالیات مستقیم و کالا و خدمات تشکیل شده که در بخش مالیات‌های مستقیم با وصول ۱۱۹ هزار میلیارد تومان تحقق ۱۳۶ درصدی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه سال ۹۹ و رشد ۴۶ درصدی نسبت به عملکرد سال ۹۸ وجود دارد.
وی ادامه داد: در بخش درآمد مالیات از کالا و خدمات نیز ۷۳/۵ هزار میلیارد تومان به خزانه واریز شد که ۲۳ درصد رشد نسبت به عملکرد سال ۹۸ داشته و همچنین ۸۰ درصد رقم مصوب بودجه سال ۹۹ تحقق یافت.
مسیحی با اشاره به سرفصل‌های درآمدی مالیات‌های مستقیم تشریح کرد: اشخاص حقوقی ۵۶ هزار میلیارد تومان مالیات پرداختند که رشد ۲۷ درصدی دارد.
معاون سازمان امور مالیاتی گفت: از بخش مالیات بر درآمد نیز ۳۹/۵ هزار میلیارد تومان مالیات وصول شد که ۳۶ درصد رشد نشان می‌دهد که عمده آن مربوط به مالیات مشاغل و حقوق (عمومی و خصوصی) بوده است.
وی در مورد درآمد مالیات بر ثروت نیز تصریح کرد: در این بخش ۲۳/۲ هزار میلیارد تومان درآمد وصول شده که رشد ۱۷۸ درصدی دارد.
مسیحی با بیان اینکه به دلیل شرایط به وجود آمده ناشی از بیماری کرونا و محدودیت و کاهش ترددها، میزان سوخت مصرفی در کشور کاهش یافت که اثر خود را روی درآمد این بخش گذاشت گفت: در سال ۹۹ حدود ۶ هزار میلیارد تومان مالیات از فرآورده‌های نفتی اخذ شده که ۱۴ درصد نسبت به سال ۹۸ افت نشان می‌دهد.
معاون درآمدهای مالیاتی در پایان گفت: متاثر از این شرایط، ۱۶۴ میلیارد تومان عوارض خروج از کشور به خزانه واریز شد که ۸۶ درصد افت کرده است.

در پی تعطیلی شهرهای قرمز انجام می شود:

تشدید برخورد با واحدهای صنفی متخلف

اتاق اصناف ایران طی اطلاعیه‌ای از تشدید برخورد با واحدهای متخلف خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، اتاق اصناف ایران اطلاعیه‌ای در خصوص تشدید ضرورت برخوردهای قانونی با واحدهای صنفی متخلف در اجرای پروتکل‌های بهداشتی ابلاغ کرده که در آن به همکاری صنوف در زمینه رعایت دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی بهداشتی مختص اصناف و واحدهای صنفی در دوران پاندمی ویروس کووید-۱۹ اشاره و از آن‌ها خواسته شده که با توجه به شروع موج چهارم همه‌گیری بیماری کرونا در کشور و مواجهه با گونه‌های جهش‌یافته این ویروس، از تصمیمات ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا تمکین کرده تا مشمول ۱۵ روز پلمب در شهرهای قرمز و نارنجی نشوند.
اتاق اصناف ایران از تشکل‌های صنفی نیز خواسته که در تشدید نظارت، بازرسی و برخوردهای قانونی از صبح شنبه مورد ۲۱ فرودین ۱۴۰۰ با متخلفان اهتمام ورزند.
در ادامه این اطلاعیه نیز اتاق اصناف هشدار داده که باید با همت جدی‌تر مشارکت و همراهی صنوف با ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا و قرارگاه عملیاتی مربوطه مورد توجه واقع شود، چراکه در غیر این صورت با تبعات و خسارت‌های وسیع‌تر مالی، اقتصادی و جانی در کشور برای آحاد جامعه از جمله صنوف مواجه خواهیم شد. حفظ سلامت عموم مردم و خانواده بزرگ اصناف در گرو تدقیق در اجرای بهینه دستورالعمل‌ها، اعمال قانون و برخوردهای قانونی با متخلفان خواهد بود.
در پی گسترش شیوع ویروس کرونا در کشور، فعالیت مشاغل گروه ۲، ۳ و ۴ از شنبه در شهرهای قرمز ۱۰ روز و در تهران ۱۴ روز تعطیل شد. البته علاوه بر مشاغل غیرضروری، بازار بزرگ تهران نیز از روز شنبه ۲۱ فروردین به مدت دو هفته تعطیل است.

رئیس انجمن غلات ایران:

ثبت سفارش نهاده‌های دامی متوقف شد

رئیس انجمن غلات ایران از توقف یک ماهه ثبت سفارش واردات نهاده‌های دامی خبر داد.

به به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، کاوه زرگران، عضو کمیسیون کشاورزی و صنایع تبدیلی اتاق تهران گفت که به دلیل وجود بوروکراسی دولتی، واردات نهاده‌ها توسط بخش خصوصی مختل شده و احتمالاً وضعیت تولید مرغ در هفته‌های آتی نیز بهبود پیدا نخواهد کرد.
وی گفت: از بیستم اسفندماه تاکنون به دلیل جابه‌جایی اختیارات از وزارت صمت به وزارت جهاد کشاورزی، هیچ ثبت‌سفارشی در حوزه نهاده‌ها انجام نشده و حتی برخی محموله‌هایی که وارد شده نیز به دلیل نقص مدارک و مشخص نبودن نهاد متولی، امکان پهلوگیری و تخلیه نیافته‌اند.
وی گفت: به دلیل تعلل در ایجاد سازوکارهای موردنیاز برای ثبت‌سفارش این پیش‌بینی وجود دارد که نهاده مورد نیاز برای تولید مرغ فراهم نباشد و وضعیت بازار در ماه‌های آینده نیز بهبود پیدا نکند. این در حالی است که اگر پیش‌بینی‌ها از وضعیت آب و هوا نیز محقق شود، نیاز به واردات نهاده‌ها بیشتر خواهد بود.
زرگران با بیان اینکه «تأمین نهاده‌ها و واردات آن مانند گذشته در شرایط معمول به سر نمی‌برد» ادامه داد: به دلیل مشکلات و بوروکراسی‌هایی که دولت ایجاد کرده، واردات نهاده‌ها با موانعی مواجه شده‌است؛ نمونه بارز این مانع‌تراشی آن است که از حدود یک ماه گذشته به دلیل جابه‌جایی اختیارات از وزارت صمت به وزارت جهاد کشاورزی هیچ ثبت سفارشی در حوزه نهاده‌ها انجام نشده و این توقف یک ماهه در روند ثبت سفارش، آثار خود را در ماه‌های آینده نشان خواهد داد.
این عضو کمیسیون کشاورزی و صنایع تبدیلی اتاق تهران، همچنین به برخی مشکلات در زمینه توزیع نهاده‌ها که به عملکرد سامانه بازارگاه بازمی‌گردد، اشاره کرد.
او با بیان اینکه «در شرایط فعلی وجود سازوکاری نظیر سامانه بازارگاه لازم به نظر می‌رسد اما این سامانه در تنظیم بازار ناموفق عمل کرده است» ادامه داد: البته این سامانه موجب شفاف‌سازی عملکرد واردکنندگان شده و این امکان را فراهم کرده است که مسیر کالا از بدو ورود به کشور تا مصرف‌کننده نهایی مشخص شود.
وی گفت: در عین‌حال، عملکرد ذاتی سامانه بازارگاه در بازه‌ی یک‌ونیم ساله گذشته بهبود یافته است؛ اما هنوز نقایص بسیاری دارد که می‌توان به سرعت آن را برطرف کرد.
او نقایص این سامانه را نبود امکان پیش‌فروش کالا برای فروشنده و نیز حذف عوامل فروش دانست و گفت: این مساله، جریان تأمین نقدینگی تولیدکنندگان را به هم می‌ریزد و آنها قادر نخواهند بود که عملکرد مناسبی داشته باشند. اکنون تمام نقدینگی این بخش به صورت انحصاری در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد و در مقابل خدمات قابل توجهی را نیز به بخش تولید و تجارت ارائه نمی‌دهد. در حالی که خریدار و فروشنده باید اجازه داشته باشند با هر بانکی که تمایل دارند، امر داد و ستد نهاده‌ها را مورد پیگیری قرار دهند.
زرگران افزود: به طور کلی وجود سامانه بازارگاه در شرایط فعلی کشور الزامی است اما پافشاری بر ادامه برخی اشتباهات مایه تعجب است.

یادداشت

مسیر بازارها در ۱۴۰۰

حرفه‌ای‌ترین سرمایه‌گذاران در توسعه‌یافته‌ترین اقتصادهای جهان نیز گاه در انتخاب بازار مناسب یا ایجاد سبد مناسب دارایی‌ها دچار تردیدهای جدی می‌شوند. پاسخ اقتصاددان شهیر مالی به یک پرسش برای اثبات این موضوع کفایت می‌کند.
هری مارکوویتس، اقتصاددان شهیر مالی و برنده جایزه نوبل و پایه‌گذار نظریه سبد سهام مدرن (Modern Portfolio Theory) در پاسخ به این پرسش که منابع حساب صندوق بازنشستگی خود را چگونه تخصیص داده است، چنین اقرار کرد:
«باید کوواریانس‌های گذشته سبد دارایی‌ها را محاسبه و سپس خط مرزی موثر (Efficient frontier) را ترسیم می‌کردم؛ اما از این کار صرف‌نظر کردم و در عوض نیمی از دارایی‌های خود را در سهام و نیمی دیگر را در اوراق قرضه سرمایه‌گذاری کردم.»
مارکوویتس در این سبک تنها نبود و در یک بررسی آماری در میانه دهه ۸۰ میلادی مشخص شد که بیشتر استادان چند دانشگاه معتبر آمریکا در انتخاب طرح بازنشستگی سهام خود همین رفتار ۵۰-۵۰ را در پیش گرفته بودند.
هرچند که تقسیم مساوی دارایی‌ها به‌طور مساوی بین سهام و اوراق قرضه ابدا تصمیم احمقانه‌ای نیست، اما اگر این نسبت در طول زمان و با رونق و رکود بازارهای مختلف تغییر نکند، حتما به سودآوری بهینه در قیاس با ریسک متحمل شده منجر نمی‌شود.
در بازارهای کمتر توسعه‌یافته همچون ایران از یکسو ریسک فاکتورهای متعدد سیاسی و اقتصادی، انحراف معیار پیش‌بینی مدل‌های تئوریک را آن‌چنان افزایش می‌دهد که عملا آنها را از حیز انتفاع ساقط می‌کند و از سوی دیگر تعداد متخصصانی که با نگاه جامع‌الاطراف بتوانند مدل‌هایی را برای بازی‌خوانی روندهای آتی در همه بازارها ارائه کنند، بسیار انگشت شمارند. سرانجام از سرمایه‌گذاران حرفه‌ای و حقوقی گرفته تا مردم عادی همگی به‌دنبال قاعده‌های سرراست یا سرانگشتی هستند که با دریافت از محیط بیرونی بتوانند بهترین مسیر را برای سودآوری آتی دارایی‌های خود بیابند. امری که همان‌گونه که دیدیم حتی در بازارهای توسعه‌یافته نیز مرسوم است.
اولین دوراهی پیش روی سرمایه‌گذاران، انتخاب بین بازار پول یا اوراق قرضه در برابر بازار سهام یا سایر دارایی‌های فیزیکی است. همان تصمیمی که مارکوویتس برای صندوق بازنشستگی خود به صورت ۵۰-۵۰ انتخاب کرد. خوشبختانه یا متاسفانه سیاست‌گذاران پولی کشور عملا این دوراهی را به یک تک‌راهی تبدیل کرده‌اند که عملا بازار پول یا اوراق قرضه محلی از اعراب ندارند. زیرا بازدهی این بازارها برای مثال در سال ۹۹ از نصف نرخ تورم نقطه به نقطه هم کمتر بوده است و اکنون در اقصی نقاط ایران همگی به راحتی دریافته‌اند که حفظ دارایی‌ها در سپرده‌های بانکی همچون قراردادن یک کوه یخی بزرگ در زیر تیغ آفتاب است که روزانه بخشی از آن آب می‌شود.
حال در شرایطی که انتظارات تورمی هر روز بیش از دیروز در اذهان مردم شعله‌ور می‌شود و بازار پول حتی قادر نیست مابه‌ازای تورم را به آنها پرداخت کند، به مصداق «الغریق یتشبث بکل حشیش» آحاد مردم برای آنکه آن چیزی را که به سختی اندوخته‌اند، به راحتی از کف ندهند، به‌دنبال پناهگاهی امن در یکی از بازارهای سودآور هستند. چنین بود که ارزش شاخص بورس از ابتدای سال ۹۹ از مرز ۵۰۰ هزار واحد به ۲ میلیون واحد در میانه تابستان این سال رسید که حکایت از ۴ برابر شدن متوسط وزنی قیمت‌ها در این بازار داشت. برای مثال قیمت سهام ایران خودرو از ۷ خردادماه تا ۷ مردادماه سال پیش بیش از ۵ برابر شد و ارزش بازار این شرکت با میلیاردها تومان زیان انباشته حتی با ملاحظه نرخ دلار در بازار آزاد از شرکت رنوی فرانسه فراتر رفت.
اما با شروع ناامیدکننده بورس در سال جاری و قرار گرفتن صف‌های فروش طولانی در دامنه‌های محدود نوسان، به‌نظر می‌رسد همچنان سهامداران باید با خاطرات خوش سال گذشته سر کنند و امکان تکرار رکورد تاریخی سال ۱۳۹۹ بسیار بعید می‌نماید. مگر آنکه انتظارات ابرتورمی در ذهن سهامداران نقش ببند و شاهد انفجار قیمت‌ها همچون بورس‌های ونزوئلا و زیمبابوه باشیم که با مفروضات فعلی، احتمال آن چندان قوی نیست.
برای آنکه قادر باشیم وضعیت بازارها را در سال جاری که به لحاظ سیاسی شرایط ویژه‌ای دارند، بررسی کنیم، بهتر است آن را به سه دوره زمانی تقسیم کنیم و احتمالات ممکن را در هریک از دوره‌ها مرور کنیم:
۱-دوره سه‌ماهه ابتدای سال تا انتخابات ریاست‌جمهوری
۲-دوره اعلام نتایج انتخابات تا زمان تحلیف رئیس‌جمهور جدید در اواسط مرداد
۳-دوره تصدی رئیس‌جمهور جدید.
آنچه روند فعلی بازارها از ابتدای سال نشان می‌دهد آن است که فعالان اقتصادی سیاست صبر و انتظار (wait and see) را تا برگزاری انتخاب پیشه کرده‌اند و چنانچه اتفاق غیرمترقبه‌ای در حوزه‌های سیاسی رخ ندهد، آرامش نسبی در بازارها حاکم خواهد بود. تنها متغیری که می‌تواند سورپرایز بزرگی برای همه بازارها باشد، توافق ایران و آمریکا در یک نقشه راه برای انجام همه تعهدات خود یا حتی توافق محدود و موقت برای انجام نرمش‌هایی از سوی هر دو طرف مناقشه است. مذاکرات هفته گذشته در هتل کوبرگ وین می‌تواند آغازی برای این فرآیند تاریخی باشد؛ اما هنوز در خصوص موفقیت این روند، حداقل در کوتاه‌مدت، شک و تردیدهای بسیاری وجود دارد.
پس از اعلام نتایج انتخابات ۲۸ خرداد، شاید بازارها بسته به اینکه کدام جناح یا کدام فرد پیروز میدان شود، آرایش دیگری به خود گیرند. اما همچنان ریسک فاکتورهای دیگری نیز مطرح است. تجربه انتخابات ریاست‌جمهوری در سال‌های ۷۶، ۸۴ و ۹۲ به روشنی حکایت از آن دارد که فردی پیروز این رقابت نفس‌گیر است که حتی از چند هفته قبل از انتخابات هم پیش‌بینی آن برای ناظران بی‌طرف بسیار دشوار بوده است. همین نتایج غیرمترقبه باعث آن شده است که معمولا نامزدهای ریاست‌جمهوری برخلاف همه دموکراسی‌های پرسابقه جهان با یک برنامه منسجم و تیم اقتصادی مشخص پا به عرصه نمی‌گذارند و از این رو بازی‌خوانی سیاست‌های اقتصادی رئیس‌جمهور منتخب حتی برای خبره‌ترین ناظران هم امری دشوار بوده است. معمولا روسای جمهور به جای آنکه ابتدا تاکتیک خود را در میدان اقتصاد مشخص کنند و سپس تیم خود را براساس این تاکتیک تعیین کنند، راهی دیگر را در پیش می‌گیرند و ابتدا منتج از لابی‌های سیاسی، تیم اقتصادی خود را انتخاب می‌کنند و سپس این تیم مسوول تدوین برنامه‌های رئیس‌جمهور آینده می‌شود. تجربه‌ای که نشان می‌دهد به واسطه وجود افراد ناهمگون در کابینه، گاه دستیابی به یک اجماع نظری در تیم دولت، مدت‌ها به درازا کشیده است. همه این عوامل می‌توانند بازارها را در فاز دوم صبر و انتظار نگه دارد و فقط شایعات منتشرشده قادر است نوسانات محدودی در بازارها ایجاد کنند. البته این نکته را نباید از نظر دور داشت که در هر دو فاز صبر و انتظار، به‌دلیل روند کلی تورم، همه بازارها می‌توانند آهنگ صعودی ملایمی را متناسب با رشد سطح عمومی قیمت‌ها تجربه کنند؛ اما هرگونه تغییر جهت یا تغییر روند سریع در بازارها، فقط مستلزم ورود یک شوک (مثبت یا منفی) غیر قابل انتظار در عرصه سیاسی است.
اما پس از استقرار دولت جدید و تعیین ترکیب سیاسی و اقتصادی کابینه، شاید بازیگران بازارها بتوانند به برخی از علائم سرانگشتی به منظور پیش‌بینی روندهای آتی دست یابند. ترکیب تیم سیاست خارجی تعیین خواهد کرد که فرآیند احیای برجام تا چه حد در کوتاه‌مدت قابل دستیابی است و ترکیب تیم اقتصادی تعیین خواهد کرد که برنامه‌های آتی با چه تفکر اقتصادی دنبال خواهد شد و سیاست اصلاحات ساختاری یا وعده‌های پوپولیستی کدام یک در دستور کار خواهند بود. به هر حال هرگونه پارادیم شیفت در سیاست‌های اعلامی یا اعمالی دولت آینده می‌تواند تلاطمات سنگینی را در همه بازارها ایجاد کند. مصداق بارز آن را می‌توان در وضعیت بورس پس از اعلام نتیجه انتخابات در سال ۸۴ دید که شاهد کاهش دسته‌جمعی قیمت سهام بود؛ جایی که حتی عده‌ای امکان استمرار فعالیت نهادی به نام بورس را مورد تردید قرار می‌دادند. با توجه به شرایط منحصربه‌فرد سال ۱۴۰۰، دو توصیه مهم یکی برای سرمایه‌گذاران و دیگری برای سیاست‌گذاران آینده اقتصاد ایران دارم. در مورد سرمایه‌گذاران ذکر این نکته ضروری است که با وجود ارائه علائم سرانگشتی که ذکر آن رفت، ارائه هرگونه پیش‌بینی میان‌مدت یا بلندمدت، اگر نگوییم غیرممکن، ولی حتما با انحراف معیار بسیار روبه‌رو خواهد بود. اما در این میان در فضای مجازی آشفته‌بازاری برپا است و هر گروهی مایل است سرمایه‌گذاران را به مسیر موردنظر خود هدایت کند. مشاوره‌هایی که عموما به نفع مشاوره‌دهنده است تا مشاوره‌گیرنده.
از سوی دیگر سیاست‌گذاران آینده کشور باید به این نکته توجه کنند که مشکلات فعلی کشور زاییده سال‌ها فشار خارجی و سوءمدیریت داخلی است و هیچ عصای جادویی برای حل سریع آن وجود ندارد. تحریک برخی بازارها همچون بازار سهام برای نمایش ایجاد رونق در کشور آن‌چنان که در نیمه اول سال گذشته شاهد آن بودیم، نه فقط به خدشه‌دار شدن جدی اعتبار سیاست‌گذاران خواهد انجامید، بلکه زیان‌های هنگفتی را نصیب سهامداران بی‌اطلاعی می‌کند که از هول حلیم در دیگ افتاده‌اند.

دکتر علی فرحبخش
Alborz.payam@gmail.com